

ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА II

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ
ПРЕДМЕТ

**ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊЕ САЗНАЊЕ О
СЕБИ И ДРУГИМА**

за период од школске 2018/2019. до 2021/2022.
године

V, VI, VII и VIII РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ – ПЕТИ РАЗРЕД

Циљ наставе и учења предмета: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Фонд: 36 часова, 1 час недељно

Тематски/глобални план:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА Права детета	8
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	8
3.	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	10
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	10
УКУПНО		36

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја; 	<p>Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права. Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.</p>
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> - поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског 	<p>Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања</p>

Школа као заједница	<p>одлучивања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; 	<p>Одговорности и обавезе у заједници</p> <p>Одговорност деце.</p> <p>Одговорности одраслих (родитеља, наставника).</p> <p>Кршење и заштита права</p> <p>Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.</p>
<p>ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Права детета</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба; 	<p>Наши идентитети</p> <p>Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет).</p> <p>Стереотипи и предрасуде.</p> <p>Дискриминација.</p> <p>Толеранција.</p> <p>Сукоби и насиље</p> <p>Сукоби и начини решавања сукоба.</p> <p>Предности конструктивног решавања сукоба.</p> <p>Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално.</p> <p>Реаговање на насиље.</p> <p>Начини заштите од насиља</p>
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног 	<p>Планирање и извођење акција у школи у корист права детета</p> <p>Учешће ученика у школи.</p> <p>Избор проблема.</p> <p>Тражење решења проблема.</p> <p>Израда плана акције.</p> <p>Анализа могућих ефеката акције.</p> <p>Планирање и извођење акције.</p> <p>Завршна анализа акције и вредновање ефеката.</p>

	слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);	Приказ и анализа групних радова.
--	---	----------------------------------

Област/тема	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - увођење ученика у наставни предмет и упознавање са значајем грађанског васпитања; - упознавање ученика са садржајем наставног програма и давање јасних упутстава за рад; - повезивање постојећег знања са новим; - упознавање са Конвенцијом о правима детета у документима која се односе на школу; - препознавање својих права и права других, као и идентификација кршења истих;
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	<ul style="list-style-type: none"> - дефинисање правила одељенске заједнице и правила школе; - примена различитих интерактивних облика рада, као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада; - разумевање значаја правила у функционисању заједнице;
ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - осмишљавање и реализација различитих активности: радионица, симулација, играња улога, студија случаја, дебата, дискусија, пројеката, истраживања, промоција, ... - симулација примера из свакодневног живота: предрасуде, стереотипи, дискриминација и нетолеранција по различитим основама; - коришћење филмова, интернета, као и разговор о говору мржње, нетолеранцији и дигиталном насиљу; - развој конструктивног решавања сукоба;
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	<ul style="list-style-type: none"> - идентификација примера грађанског активизма у школи и неговање позитивног става према томе; - прикупљање података о проблему на основу различитих извора и техника; - реализација одабраних акција, као и њихова анализа; - неговање тимског рада; - вредновање ефеката спроведених акција у школи.

У реализацији наставе развијају се међупредметне компетенције, а посебно општа компетенција предмета - активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца

Активности у реализацији програма: сви часови се реализују у радионичарском раду, где сваки појединац учествује износећи своје ставове, мишљења, предлоге и идеје, дискутује, учествује у избору идеја за реализацију; ученици раде тимски, у групним активностима, учествују у дебатама, презентују рад

VI РАЗРЕД

Сврха програма:

Основна сврха овог предмета је развијање ставова и вредности код ученика, њихово оспособљавање за успешно задовољавање сопствених потреба и интереса, развијање сопствене личности и потенцијала уз поштовање других особа, њихово идентитета и уважавање њихових потреба и интереса.

Циљ и задаци предмета:

Општи циљ предмета је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика осмог разреда основне школе. Програм пружа ученицима могућност за активно учешће у животу локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци:

У овом предмету издваја се неколико најзначајнијих задатака и то:

- подстицање и оспособљавање ученика за активно учешће у животу локалне заједнице
- разумевање функционисања нивоа и органа власти
- упознавање мера власти
- упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање сопственог мишљења
- обучавање ученика за тимски начин рада
- развијање способности критичког просуђивања и одговорност одлучивања и деловања

Фонд и садржаји: Циљ и задаци у овом предмету реализоваће се кроз 1 час недељно, односно 36 часова у току године.

Тематски/глобални план:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
5.	Упознавање са основним елементима програма	6
6.	Уочавање проблема у заједници	4
7.	Избор проблема	1
8.	Сакупљање података о изабраном проблему	8
9.	Израда студије	12
10.	Јавна презентација студије	1
11.	Осврт на научено	4
УКУПНО		36

Активности у реализацији програма, начин и поступак остваривања, циљеви и задаци:

Садржаји програма	Број часова	Активности у ообразовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
I Упознавање са основним елементима програма	6	- сви часови реализују се кроз радионице - размена на нивоу велике групе	- разговор - дијалог - искуствено учење - индивидуални рад	- подстицање и оспособљавање ученика за активно учешће у животу локалне заједнице

			-групни рад	
II Уочавање проблема у заједници	4	-тимски рад – неколико истраживачких тимова	-методе партиципације и интеракције -истраживачке методе	-разумевање функционисања нивоа и органа власти -уознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице -обучавање ученика за тимски начин рада
III Избор проблема	1	-размена на нивоу велике групе	-методе партиципације и интеракције -истраживачке методе -интерактивне методе	-обучавање ученика за тимски начин рада
IV Сакупљање података о изабраном проблему	8	-тимски рад – неколико истраживачких тимова	-методе партиципације и интеракције -истраживачке методе	-подстицање и оспособљавање ученика за активно учешће у животу локалне заједнице
V Израда студије	12	-тимски рад – неколико истраживачких тимова -индивидуални рад	-методе партиципације и интеракције -истраживачке методе -интерактивне методе -стваралачке методе	-обучавање ученика за тимски начин рада -развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања
VI Јавна презентација студије	1	-тимски рад -интерактивна размена	-методе партиципације и интеракције -истраживачке методе -интерактивне методе-методу симулације и играње улоге -стваралачке	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

			методе	
VII Осврт на научено	4	-рад кроз радионице	-разговор и размена на нивоу групе	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

VII РАЗРЕД

Сврха програма:

Основна сврха овог предмета је развијање ставова и вредности код ученика, њихово оспособљавање за успешно задовољавање сопствених потреба и интереса, развијање сопствене личности и потенцијала уз поштовање других особа, њихово идентитета и уважавање њихових потреба и интереса. Програм је израђен у складу са Просветним гласником бр.7, од 6. августа 2007. године.

Циљ и задаци предмета:

Општи циљ предмета је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика седмог разреда основне школе. Програм пружа ученицима могућност за активно учешће у животу локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци:

У овом предмету издваја се неколико најзначајнијих задатака и то:

- разумевање значења кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт
- схватање историјског развоја грађанских права и слобода
- раумевање места и улоге детета као грађанина у друштву
- разумевање волонтерског покрета и значаја волонтерског рада и волонтерских акција
- подстицање ученика на самостално покретање акција и ангажовање у акцијама покренутим у школи и локалној заједници
- разумевање неопходности постојања власти и уређених правила у друштву за све грађане
- упознавање са концептом ограничене власти
- разумевање функционисања нивоа и органа власти
- упознавање мера власти
- упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице
- упознавање са институцијом Бачког парламента
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање сопственог мишљења
- обучавање ученика за тимски начин рада
- развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

Фонд и садржаји: Циљ и задаци у овом предмету реализоваће се кроз 1 чац недељно, односно 36 часова у току године. У табели се даје преглед садржаја:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
1.	Увод	1+1
2.	Грађанин	19
3.	Држава и власт	7
4.	Ђачки парламент и иницијатива	5
5.	Завршни део	3
УКУПНО		36

Активности у реализацији програма, начин и поступак остваривања, циљеви и задаци:

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
I Увод	1+1	-сви часови реализују се кроз радионице	-разговор -дијалог -искуствено учење	-упознавање са циљевима, задацима, садржајем и начином рада
II Грађанин	19	-сви часови реализују се кроз радионице -тимски рад -израда паноа -рамена на нивоу велике групе -рад у малим групама	-разговор -дијалог -истраживачке методе -искуствено учење	-разумевање значења кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт -упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице -разумевање волонтерског покрета и значаја волонтерског рада и волонтерских акција -активбо учешће ученика у волонтерском раду
III Држава и власт	7	-сви часови реализују се кроз радионице -рад у малим групама	-разговор -дијалог -искуствено учење	-утицај медија у савременом друштву

IV Ђачки парламент и иницијатива	5	-информицање -рад на текстовима -прилози са интернета	-тимски рад -симулација -дијалог	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања
V Завршни део	3	-самопроцена -разговор	-тимски рад -симулација -дијалог	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

VIII РАЗРЕД

Сврха програма:

Основна сврха овог предмета је развијање ставова и вредности код ученика, њихово оспособљавање за успешно задовољавање сопствених потреба и интереса, развијање сопствене личности и потенцијала уз поштовање других особа, њихово идентитета и уважавање њихових потреба и интереса.

Циљ и задаци предмета:

Општи циљ предмета је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика осмог разреда основне школе. Програм пружа ученицима могућност за активно учешће у животу локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци:

У овом предмету издваја се неколико најзначајнијих задатака и то:

- подстицање и оспособљавање ученика за активно учешће у животу локалне заједнице
- разумевање функционисања нивоа и органа власти
- упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање сопственог мишљења
- обучавање ученика за тимски начин рада
- развијање способности критичког просуђивања и одговорност одлучивања и деловања
- оспособљавање за покретање и реализацију акција у локалној заједници, којима се остварују дечја права

Фонд и садржаји: Циљ и задаци у овом предмету реализоваће се кроз 1 чац недељно, односно 34 часова у току године. У табели се даје преглед садржаја:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
1.	Увод	1+1
2.	Деца у савременом свету	5+1+8+2+2
3.	Медији у савременом друштву	2+4+5
4.	Завршни део	5
УКУПНО		34

Активности у реализацији програма, начин и поступак остваривања, циљеви и задаци:

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
I Увод	1+1	-сви часови реализују се кроз радионице	-разговор -дијалог -искуствено учење	-упознавање са циљевима, задацима, садржајем и начином рада
II Деца у савременом свету	5+1+8+2+2	-сви часови реализују се кроз радионице -тимски рад -израда панона -рад у малим групама	-разговор -дијалог -истраживачке методе -искуствено учење	-упознавање права и одговорности детета на нивоу заједнице -права детета декларација
III Медији у савременом друштву	2+4+5	-информисање	-разговор	-утицај медија у савременом друштву
IV Завршни део	3	-самопроцена -разговор	-тимски рад -симулација -дијалог	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

Корелација- настава грађанског васпитања у свим разредима повезиваће се са садржајима следећих предмета: српски језик, географија, историја, информатика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађују

Праћење остваривања програма: наставник, као координатор, прати учешће и ангажовање ученика у свим активностима, води евиденцију, процењује резултате; ученици активно учествују у процени реализације наставе, раду других ученика и сопственом раду.